

Terugblik op de boktor

Informatiebijeenkomst voor kwekers in en rondom Boskoop.

Eén haagbeuk besmet met boktor in Boskoop, het hart van de internationale bomenhandel. Het was wereldnieuws in 2009. Een groot deel van de regio dreigde voor minstens twee jaar op slot te gaan. Dat Nederland dat heeft om weten te buigen is te danken aan de goede samenwerking tussen het Ministerie van EZ, NVWA, Naktuinbouw en de boomkwekerijsector.

“Met zo’n vijftig, zestig man gingen we aan de slag in Boskoop. De kwekers stonden te springen op de dijk als we eraan kwamen. Ze wilden zó graag hun partijen gekeurd hebben”, herinnert senior keurmeester Jan Thielen zich uit de eerste weken na de vondst. Gewoonlijk werkt hij in de sierconiferen en buitenrozen in de regio Venlo maar sprong zijn collega’s in de winter van 2009 / 2010 in Boskoop bij. “Natuurlijk werden de gezichten wel langer toen we voor de vierde keer kwamen. Het kostte telers een hoop geld: onze uren, de destructieve inspectie; ook al knipten we natuurlijk juist niet de beste boompjes door. Maar we ervoeren toch vooral veel medewerking.” Kijken naar symptomen naar mogelijke aanwezigheid

van de boktor is sinds 2012 onderdeel geworden van de reguliere veldkeuring bij waardplanten. “Alle voorschriften zijn inmiddels opgeheven, maar onwillekeurig loop ik anders door een veld esdoorns sinds die hectische tijd in Boskoop. Ik let scherper op alles dat zou kunnen wijzen op een boktor.”

problemen in Boskoop

Duitse bouwmarkt kwijt

Boomkweker Peter Bontekoe uit Boskoop ondervond de economische gevolgen van het handelsverbod aan den lijve. “We hadden een grote exportpartij klaar staan voor een bouwmarkt in Duitsland. Drie weken moesten we dicht, precies vanaf de dag dat die partij zou vertrekken. Vier jaar hadden we grote orders voor die klant klaargemaakt. Na dat handelsverbod nooit meer.” Positieve consequenties zijn er ook van de strenge maatregelen in Nederland: “Aldi bestelde kort geleden 200.000 esdoorns in Nederland. Die willen geen Chinees spul meer hebben.”

Praktische regels

Bontekoe hekelt de strenge Europese regels. “Je straft de bedrijven die netjes werken voor de vondst bij een buurman die het niet zo nauw neemt. Beter zou zijn bedrijven meer eigen verantwoordelijkheid te geven. Het is immers in ons eigen belang dat de sector schoon blijft. Cowboys vallen vanzelf door de mand en die kun je

“Vier jaar hadden we orders voor die grote klant klaargemaakt. Na het handelsverbod nooit meer.”

Keurmeesters van verschillende keuringsdiensten controleren bomen buiten de kwekerijen op de aanwezigheid van de boktor.

Verschillende media interesseerden zich voor de vondst van de boktor.

dan intensiever controleren.” Inmiddels is de Europese regelgeving zo aangepast dat de consequenties voor omliggende bedrijven minder groot zijn. Bontekoe geeft aan dat de goede samenwerking in Nederland ten grondslag kan liggen aan praktische aanpassingen. Karin Visser, senior inspecteur toezichtontwikkeling, divisie Landbouw en Natuur bij de NVWA bevestigt dat: “Er is binnen Europees verband zeker ruimte voor onderhandeling en Nederland heeft daar inbreng in.”

Doodtrappen

Over cowboys gesproken: wat is er op tegen om even de hak van je laars stevig op zo’n boktor te zetten en gauw de exportpartijen van je erf af te rijden? “Permanente imagoschade”, stelt Hendrik Jan Kloosterboer, secretaris fyto-sanitaire zaken van handelsbond Anthos. “Natuurlijk kun je schelden op de inspecties. Maar we zijn echt door het oog van de naald gekropen.” Voor hetzelfde geld had het handelsverbod veel langer geduurd. Of was Nederland te boek komen te staan als onbetrouwbaar land. Met importrestricties voor Nederlandse bomen.

Minder uit China

Kloosterboer: “De Nederlandse boomkwekerij is gebaat bij vrije handel, zonder fyto-sanitaire beperkingen. Daarvoor móet je zorgen dat die handel gegarandeerd schoon is. Ook als dat veel inzet vergt.” Dat fyto-sanitair bewustzijn moet aan de importkant zeker zo sterk zijn als bij de export. Kloosterboer: “Als onder-

Keurmeester Ad Sonnemans kijkt of er uitlieggaten aanwezig zijn.

Rechts:

Keurmeester Leon van der Heijden zoekt naar aanwijzingen voor de aanwezigheid van de boktor.

nemer wil je graag een leuk plantje uit China halen. Daarmee haal je ook fyto-sanitaire risico’s binnen. Zorg dat die de boomkwekerij niet schaden.” Karin Visser heeft de indruk dat dit bewustzijn is gegroeid. Hoewel de grens sinds vorig jaar weer open is voor Chinees plantmateriaal, komt er minder uit die hoek dan voorheen, mede door EU-harmonisatie van maatregelen en bewustwording onder afnemers.

Vertrouwen gewonnen

Hoewel de NVWA zich bewust is van de impact op de sector zal de aanpak de volgende keer weer volgens de Europese voorschriften gebeuren. Deze voorschriften houden nu wel rekening met de Nederlandse aanpak met complete kaalkap van de belangrijkste waardplanten in de directe omgeving van een vondst. Als hier vervolgens niets gevonden wordt, hoeft de handel in een groter gebied niet direct stilgelegd te worden. Visser: “De NVWA kan uiteraard niet anders dan EU-regelgeving volgen. Het voordeel van een rigoureuze aanpak is dat we kunnen bewijzen dat het beestje is uitgeroeid.”

Jan Thielen: “Nederland heeft veel vertrouwen bij de andere lidstaten gewonnen, doordat we hebben laten zien dat we met Naktuinbouw, NVWA, Ministerie van EZ en boomkwekers resoluut en adequaat konden optreden. Toen de Europese Unie bijvoorbeeld extra inzicht in leveringsgegevens wenste, kreeg ze die binnen een mum van tijd massaal aangeleverd. Die snelheid en volledige transparantie hebben veel geholpen. ●

Peter Bontekoe:

***“Je straft de bedrijven
die netjes werken
voor de vondst bij een
buurman die het niet
zo nauw neemt.”***